

Elit Oryantiring Sporcularının Saldırganlık Davranışlarının İncelenmesi

Examination of Aggressive Behaviors of Elite Orienteering Athletes

*Heidar Sajedi ¹, Merve Uca ²

¹ İstanbul Esenyurt. University, Department of Physical Education and Sports Science, İstanbul, TÜRKİYE. / heidarsajedi.phd@gmail.com / 0000-0002-0088-303X

² İstanbul Esenyurt. University, Department of Physical Education and Sports Science, İstanbul, TÜRKİYE / mmerveuca@gmail.com / 0000-0001-7630-2644

* Corresponding author

Özet: Bu araştırmanın amacı; elit oryantiring sporcularının saldırganlık tutumlarının farklı değişkenlere göre incelenmesidir. Bu kapsamda araştırmanın örneklemini Ankara ilinde oryantiring sporuyla ilgilenen 113 kişiden oluşmaktadır. Bu çalışmada, Buss ve Perry (1992) tarafından geliştirilen bir saldırganlık ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, 29 madde içeren bir 5'li Likert tipi ölçektir. Verilerin normal dağılımı, Skewness ve Basıklık testleri ile incelenmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda, verilerin analizinde parametrik testler olan bağımsız t testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi kullanılmıştır. Ayrıca, verilerin güvenilirliği Cronbach Alpha iç tutarlılığına dayalı olarak .822 olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak, sosyodemografik değişkenler ile saldırganlık tutumları düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Cinsiyet değişkeni bakımından saldırganlık tutumunda erkeklerin kadınlardan daha yüksek, yaş değişkeni bakımından değerlendirildiğinde saldırganlık tutumunun gençlerde yaşı daha ilerde olan bireylere göre daha yüksek, eğitim durumu açısından saldırganlık tutumunun düşük eğitim düzeyine sahip bireylerde daha yüksek olduğu görülmüştür. Medeni durum değişkeni bakımından herhangi bir anlamlı ilişkinin varlığına rastlanılmamıştır. Oryantiring branşıyla ilgilenme süresi değişkeni ile saldırganlık tutumu arasında deneyimi düşük bireylerde saldırganlık düzeyinin daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Keywords: Spor, Elit Sporcular, Oryantiring, Saldırganlık

Abstract: This study aimed to investigate aggressive tendencies among elite orienteering athletes, considering various influencing factors. The research sample comprised 113 elite orienteering athletes from Ankara. The Buss and Perry (1992) aggression assessment tool, consisting of a 29-item, 5-point Likert scale, was employed in this study. Data normality was assessed using Skewness and Kurtosis tests, revealing a normal distribution. For data analysis, parametric methods such as independent t-test and One Way Anova test were utilized. Internal consistency of the data was confirmed with a Cronbach Alpha value of .822. The findings demonstrated a significant association between sociodemographic variables and levels of aggression tendencies. Notably, males exhibited higher aggression levels compared to females. Younger individuals showed higher aggression levels in relation to both age and limited educational backgrounds. Marital status, however, did not exhibit a significant correlation with aggression. Considering experience-related factors, younger individuals displayed higher aggression levels similar to the age-related findings. Additionally, participants with limited educational backgrounds showed increased aggression tendencies. This study sheds light on the complexity of aggressive behaviors among elite orienteering athletes and provides insights into the influence of various factors on aggression tendencies.

Anahtar Kelimeler: Sports, Elite Athletes, Orienteering, Aggression

Received: 17.08.2023 / Accepted: 25.09.2023 / Published: 20.10.2023

<https://doi.org/10.22282/tojras.1345106>

Citation: Sajedi, H., & Uca, M. (2023). Elit Oryantiring Sporcularının Saldırganlık Davranışlarının İncelenmesi. *The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS)*, 12(4), 789-796.

GİRİŞ

Sportif faaliyetlere katılım, son yıllarda sağlıkla ilgili hem rekreasyonel hem de seçkin sporcular için kanser, depresyon, kardiyovasküler ve metabolik hastalıkların önlenmesinde fiziksel aktivitenin önemli rolü vardır (World Health, 2010; Kamphuis et al., 2007). Aynı zamanda spor faaliyetlerine katılım, spor ve egzersiz aktiviteleri ile keyif, heyecan, tutku ve zorluklar arasındaki ilişkinin hayati bir alanını temsil eder bir konuma gelmiştir (Adie & Jowett, 2010). Dünya Sağlık Örgütü (1) yaşam boyu fiziksel aktivitenin fiziksel ve zihinsel sağlık için önemini vurgulamıştır. Ancak spora katılım, sosyodemografik, fiziksel, psikolojik, sosyal, çevresel ve sosyopolitik faktörlerin karmaşık bir etkileşimidir (Pereira et al., 2018). Diğer yandan spor görevlerinin karmaşıklığı ve sorumluluğu, rekabetçi mücadelenin akut doğası ve zaman eksikliği nedeniyle rekabet, yüksek duygusal stres koşullarında ilerler (Dudnyk et al., 2009; Kozina et al., 2018). Bu koşullar altında, sporcunun öz farkındalığı, saldırganlık gibi ilkel bir davranış biçimine neden olabilen, sıklıkla sinir gerginliğine ve artan kaygıya neden olan stres faktörlerine sürekli maruz kalmaktadır (Iermakov et al., 2016; Korobeynikov et al., 2019).

Oryantiring, tipik olarak ormanlık veya açık kırsal alanlarda gerçekleşen ve katılımcıların bireysel olarak harita ve pusula yardımıyla önceden belirlenmiş bir sıra ile kontrol noktalarını bulmalarını gerektiren düşük maliyetli bir dayanıklılık sporudur. Özellikle zorlu arazilerde koşarken, dengenin sağlanması büyük önem taşır. Ayrıca, oryantiring sporcularının dik yamaçları tırmanırken ve yoğun ağaç

örtüsüne sahip alanlarda hızlı ve hafif yön değişiklikleri yapabilmek yeteneğine sahip olmaları gerekebilir. Bu nedenle, oryantiring için yüksek yoğunlukta navigasyon ve hızlı karar verme esastır. Doğru parkuru en kısa sürede tamamlayan sporcu kazanır. Bu nedenle, oryantiring hem mükemmel fiziksel sağlık hem de bilişsel beceriler gerektirir (Hebert-Losier et al., 2014; Eccles & Arsal, 2015).

Celestino ve arkadaşlarına göre (2015), oryantiringde başarılı bir spor kariyeri için en önemli faktörler, sporcuların zihinsel nitelikleri ve özel antrenmanlarıdır (Celestino et al., 2015).

Spor performansını etkileyen ikincil faktörler aile, sosyo-kültürel unsurlar, arkadaşlar, oryantiring kulüpleri, okul sporları ve antrenörler olarak sıralanabilir (Celestino et al., 2015). Robazza ve ark. (2018), oryantiringde duygusal, bilişsel ve psikofizyolojik faktörler ile zihinsel ve fiziksel yük seviyelerindeki değişimler arasındaki ilişki son derece önemlidir. Pratik bir bakış açısından, bilişsel kaynakları artırmaya yönelik eğitim, bir yarışmanın zorluklarıyla başa çıkmak için potansiyel faydalar sunar. Bir oryantiring yarışması sırasındaki zihinsel aktivite son derece karmaşık olmakla birlikte, genellikle nihai sonuç için çok önemlidir (Robazza et al., 2018).

Bu sporda mükemmelliğe ulaşmak, harita ve araziden bilgi alma ve bilgi işlemede maksimum verimlilik gerektirir.

Bu süreçler yalnızca duruma bağlı değildir. Aynı zamanda etkili karar vermek için düşünce süreçlerinde daha fazla

verimlilik olarak ifade edilen kapsamlı deneyim gerektirir (Celestino et al., 2015).

Bir kişinin davranışını ve faaliyetlerini kontrol etmenin etkili yolu, onun kendi değerlendirmesini etkilemektir (Kolumbet et al., 2018; Petrovska et al., 2020). Öz-farkındalığın sabit bir yanı olarak öz-değerlendirme, kişinin zihinsel ve pratik etkinliğinin potansiyel bir düzenleyicisidir. Başarıları ve başarısızlıkları hakkındaki algısını, davranışlarının ve etkinliklerinin düzenlenmesini ve kendine güven oluşumunu etkiler (Marasescu, 2014). Yeterli öz değerlendirme olmadan, herhangi bir faaliyette yüksek sonuçlar elde etmek pratik olarak imkânsızdır. Çünkü bu, kişinin kendini onaylama sırasında ruhsal ve fiziksel güçlerini seferber etmesinde önemli bir faktördür (Moseichuk et al., 2018). Bir yarışmada, öz değerlendirmesi yetersiz olan bir sporcu, stres faktörlerinin etkilerine karşı daha hassastır. Bu çalışmanın amacı elit oryantiring sporcularının saldırganlık tutumlarının değişik parametrelere göre incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli: Araştırma modelimiz, araştırma amacına uygun olarak nicel verilerin kullanılacağı bir kesitsel araştırma tasarımı içermektedir. Salırganlık davranışlarını derinlemesine analiz etmek amacıyla hem anketler hem de gözlemci değerlendirmesi yöntemlerinden yararlanılacaktır.

Bu araştırma türü, sporcuların saldırganlık davranışlarını farklı açılardan inceleme ve ilişkilendirmeyi amaçlamaktadır. Anketler, sporcuların kendi deneyimlerini ve düşüncelerini ifade etmelerini sağlarken, gözlemci değerlendirmesi objektif verilerin toplanmasına yardımcı olacaktır.

Araştırmanın Amacı: Elit oryantiring sporcularının saldırganlık davranışlarını ayrıntılı bir şekilde incelemenin amacı, bu sporcuların saldırganlık eğilimlerini, davranışlarını ve bu davranışların altında yatan faktörleri derinlemesine anlamaktır. Araştırma, sporcuların saldırganlıkla ilgili tutumlarını, deneyimlerini ve düşüncelerini değerlendirmeyi, bu davranışların ne zaman ve neden ortaya çıktığını anlamayı ve sporcuların yaşadığı psikolojik ve sosyal etkileşimleri incelemeyi hedeflemektedir. Bu şekilde, sporcuların saldırganlık davranışlarının genel profilini ve olası nedenlerini daha kapsamlı bir şekilde anlayarak, sporculara yönelik daha etkili destek ve rehberlik sağlamayı amaçlamaktadır.

Araştırma Grubu: Araştırmanın evrenini Ankara ilinde yaşayan ve elit oryantiring sporuyla ilgilenen 113 bireyden oluşmaktadır. Katılımcılarla ilgili sosyodemografik bulguların frekans analizi sonuçları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Verilerin Toplanması: Bu çalışmada, Buss ve Perry (1992) tarafından geliştirilen saldırganlık ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, 29 maddeden oluşan ve 5 dereceli Likert tipi bir yapıya sahiptir. Bu ölçek, saldırganlığın fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, düşmanlık ve öfke olmak üzere dört farklı boyutunu ölçmeyi amaçlamaktadır. Fiziksel saldırganlık alt boyutu, başkalarına fiziksel saldırı ile ilgili 9 soruyu içermektedir. Sözel saldırganlık alt boyutu, başkalarını sözlü taciz içeren 5 soruyu içermektedir. Öfke alt boyutu, saldırganlığın duygusal boyutunu ölçmeyi

amaçlayan 7 soruyu içerirken; düşmanlık alt boyutu, saldırganlığın bilişsel boyutunu ölçmeyi amaçlayan 8 soruyu içermektedir.

Verilerin Analizi: Verilerin analizinde SPSS 25.0 yazılımı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılımı, Skewness ve Basıklık testleri ile değerlendirilmiş ve verilerin normal bir dağılım gösterdiği tespit edilmiştir (George ve Mallery 2010). Bu nedenle, verilerin analizinde parametrik yöntemler olan bağımsız t-testi ve One Way Anova testi kullanılmıştır. Araştırma çerçevesinde gerçekleştirilen güvenilirlik analizi sonucunda, ölçeğin genel Cronbach Alpha değeri 0.81 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt faktörlerine yönelik Cronbach Alpha değerleri şu şekildedir: fiziksel saldırganlık alt ölçeği için 0.80, sözel saldırganlık alt ölçeği için 0.82, öfke alt ölçeği için 0.78 ve düşmanlık alt ölçeği için 0.86 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 1. Katılımcılara Dair Sosyo-Demografik Bulguların Frekans Analizi Sonuçları

Değişken	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	10, 8,84
	Erkek	103, 91,16
Yaş	18-20	6, 5,30
	21-24	107, 94,70
Eğitim Durumu	Lise	3, 2,65
	Ön Lisans	26, 23
	Lisans	81, 71,68
	Yüksek Lisans	2, 1,76
Medeni Durum	Doktora	1, 0,91
	Bekar	108, 95,57
	Evlü	5, 4,43
Oryantiring Branşıyla İlgilenme Süresi	1-3 Yıl	52, 46,01
	4-6 Yıl	46, 40,73
	7-9 Yıl	9, 7,96
Toplam	9-12 Yıl	6, 5,30
		113, 100

BULGULAR

Aşağıda alt başlıklar halinde faktör ve güvenilirlik analizleri, betimleyici istatistikler, korelasyon analizi ve fark analizine yer verilmiştir.

Faktör ve Güvenirlik Analizleri: İkinci olarak, Buss-Perry Salırganlık Ölçeği (BPSÖ) için bir faktör analizi gerçekleştirildi. 29 madde üzerinden yapılan bu ikinci faktör analizinde, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.822 olarak bulunmuş ve anlamlılık düzeyi 0.000 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen faktör yapısı ve güvenilirlik sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Analiz kapsamında dört faktörlü yapının sahip olduğu toplam varyansın %83,622'sini açıkladığı belirlenmiştir. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen güvenilirlik analizinde ölçek geneli için hesaplanan Cronbach Alpha değeri 0,81'dir. Ölçeğin alt faktörlerine yönelik Cronbach Alpha değerleri fiziksel saldırganlık alt ölçeği için 0,80, sözel saldırganlık alt ölçeği için 0,82, öfke alt ölçeği için 0,78 ve düşmanlık alt ölçeği için 0,86 şeklinde hesaplanmıştır.

Ölçeklerin faktör yapılarının belirlenmesi ardından faktörlerin normal dağılım sergileyip sergilemedikleri analiz edilmiş ve buna dair skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) sonuçları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 2. Buss-Perry Saldırıcılık Ölçeği Faktör ve Güvenirlik Analizi

	Fiziksel Saldırıcılık	Sözel Saldırıcılık	Öfke	Düşmanlık
Madde 2	0,842			
Madde 5	0,746			
Madde 8	0,762			
Madde 11	0,773			
Madde 13	0,683			
Madde 16	0,731			
Madde 22	0,778			
Madde 25	0,684			
Madde 29	0,763			
Madde 1		0,733		
Madde 9		0,684		
Madde 12		0,786		
Madde 18		0,831		
Madde 19		0,721		
Madde 23		0,563		
Madde 28		0,680		
Madde 3			0,667	
Madde 7			0,736	
Madde 9			0,745	
Madde 15			0,769	
Madde 17			0,734	
Madde 20			0,776	
Madde 23			0,756	
Madde 26			0,727	
Madde 4				0,723
Madde 6				0,734
Madde 14				0,731
Madde 21				0,759
Madde 27				0,845
Özdeğerler	4,254	3,671	3,278	3,779
Açıklanan varyans oranı	%8,363	%7,580	%6,343	%7,354
Güvenirlik	0,80	0,82	0,78	0,86

Tablo 3. Normallik Test Sonuçları

	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
BPSÖ Alt Faktörleri		
Fiziksel Saldırıcılık	0,68	0,39
Sözel Saldırıcılık	0,45	-0,59
Öfke	-0,52	0,31
Düşmanlık	0,80	0,34

Değişkenlerin kayıp değer içermediği durumlarda normal dağılımın çarpıklık ve basıklık ölçütü olarak ± 3 kabul edilir (Sposito, Hand ve Skarpness, 1983). Bu çalışmada kullanılan değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 3'te incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, herhangi bir çarpıklık veya basıklık sorununun normalleştirme gerektirmediği görülmüştür. Bu nedenle verilerin analizinde Pearson Korelasyon Testi gibi korelasyon analizi kullanılacak ve ayrıca fark analizi için t-testi, çoklu grup karşılaştırmaları için tek yönlü ANOVA ve sonrasında Tukey LSD testi gibi istatistiksel yöntemlerden faydalanılacaktır.

Betimleyici İstatistikler: BPSÖ ölçeklerinin alt ölçeklerine yönelik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Ölçeklere Dair Betimleyici İstatistikler

	n	Min	Maks	\bar{X}	ss
Fiziksel Saldırıcılık	113	2,69	5,00	4,53	0,53
Sözel Saldırıcılık	113	2,81	5,00	3,69	0,63
Öfke	113	1,39	5,00	3,43	0,78
Düşmanlık	113	1,53	5,00	4,99	0,76

Tablo 4'te BPSÖ ölçeklerinin alt ölçeklerine yönelik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Bu kapsamda fiziksel saldırıcılık alt ölçeğinin ortalaması $4,53 \pm 0,53$, sözel saldırıcılık alt ölçeğinin ortalaması $3,69 \pm 0,63$, öfke alt ölçeğinin ortalaması $3,43 \pm 0,78$, düşmanlık alt ölçeğinin ortalaması $4,99 \pm 0,76$ olduğu görülmektedir.

Aşağıda oryantiring sporcuların saldırıcılık tutumları ve sportmenlik davranış düzeyleri arasındaki ilişkinin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum ve oryantiring branşıyla ilgilenme süresi değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını değerlendiren analiz sonuçlarına yer verilmektedir.

Tablo 5. Cinsiyet Değişkeni ile Saldırıcılık Davranışı Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması

		n	\bar{X}	ss	t	p
Fiziksel Saldırıcılık	Kadın	10	3,45	0,32	3,69	0,045
	Erkek	103	3,78	0,62		
Sözel Saldırıcılık	Kadın	10	3,53	0,47	3,78	0,039
	Erkek	103	3,80	0,73		
Öfke	Kadın	10	3,43	0,38	2,60	0,035
	Erkek	103	3,85	0,69		
Düşmanlık	Kadın	10	3,69	0,42	2,76	0,027
	Erkek	103	3,76	0,80		

Tablo 5'de cinsiyet değişkeni ile katılımcıların saldırıcılık davranışı arasındaki ilişki t-testi aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Bu kapsamda cinsiyet değişkeni ile saldırıcılık davranışı arasındaki ilişkilerin anlamlılık seviyesi aşağıdaki gibidir:

Saldırıcılık davranışının fiziksel saldırıcılık alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin erkeklerde ($X=3,78$; $ss=0,62$) kadınlara göre ($\bar{X}=3,45$; $ss=0,32$) daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Saldırıcılık davranışının sözel saldırıcılık alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin erkeklerde ($X=3,80$; $ss=0,73$) kadınlara göre ($\bar{X}=3,53$; $ss=0,47$) daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Saldırıcılık davranışının öfke alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin erkeklerde ($X=3,85$; $ss=0,69$) kadınlara göre ($\bar{X}=3,43$; $ss=0,38$) daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Saldırıcılık davranışının düşmanlık alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin erkeklerde ($X=3,76$; $ss=0,80$) kadınlara göre ($X=3,69$; $ss=0,42$) daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 6. Yaş Değişkeni Saldırıcılık Davranışı Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması

		n	\bar{X}	ss	t	p
Fiziksel Saldırıcılık	18-20	6	4,15	0,63	3,36	0,027
	21-24	107	3,69	0,53		
Sözel Saldırıcılık	18-20	6	4,23	0,58	2,59	0,039
	21-24	107	3,50	0,52		
Öfke	18-20	6	4,18	0,69	2,69	0,048
	21-24	107	3,68	0,54		
Düşmanlık	18-20	6	4,12	0,57	3,53	0,047
	21-24	107	3,57	0,53		

Tablo 6'da yaş değişkeni ile katılımcıların saldırıcılık davranışı arasındaki ilişki t-testi aracılığıyla

karşılaştırılmıştır. Bu kapsamda yaş değişkeni ile saldırganlık davranışı arasındaki ilişkilerin anlamlılık seviyesi aşağıdaki gibidir:

Saldırganlık davranışının fiziksel saldırganlık alt boyutunun anlamlılık düzeyi, 18-20 yaş arasındaki katılımcılar için ($X=4,15$; $ss=0,63$) 21-24 yaş arasındaki katılımcılara kıyasla daha yüksek olarak bulunmuştur ($p<0,05$).

Saldırganlık davranışının sözel saldırganlık alt boyutunun anlamlılık düzeyi, 18-20 yaş arasındaki katılımcılar için ($X=4,23$; $ss=0,58$) 21-24 yaş arasındaki katılımcılara kıyasla daha yüksek olarak belirlenmiştir ($p<0,05$).

Saldırganlık davranışının öfke alt boyutunun anlamlılık düzeyi, 18-20 yaş arasındaki katılımcılar için ($X=4,18$; $ss=0,69$) ve 21-24 yaş arasındaki katılımcılara göre daha yüksek olarak bulunmuştur ($p<0,05$).

Saldırganlık davranışının düşmanlık alt boyutunun anlamlılık düzeyi, 18-20 yaş arasındaki katılımcılar için ($X=4,12$; $ss=0,57$) ve 21-24 yaş arasındaki katılımcılara göre daha yüksek olarak tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 7. Eğitim Durumu Değişkeni ile Saldırganlık Davranışı Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması

		n	\bar{X}	ss	t	p	Fark
Fiziksel Saldırganlık	Lise ¹	3	3,80	0,61	3,49	0,031	1>2
	Ön Lisans ²	26	3,71	0,58			1>3
	Lisans ³	81	3,69	0,53			2>3
	Yüksek Lisans ⁴	2	3,54	0,48			
	Doktora ⁵	1	3,43	0,46			
Sözel Saldırganlık	Lise ¹	3	3,81	0,62	2,51	0,036	1>2
	Ön Lisans ²	26	3,76	0,59			2>3
	Lisans ³	81	3,63	0,53			
	Yüksek Lisans ⁴	2	3,53	0,47			
	Doktora ⁵	1	3,42	0,42			
Öfke	Lise ¹	3	3,89	0,63	2,78	0,038	2>3
	Ön Lisans ²	26	3,79	0,60			3>4
	Lisans ³	81	3,62	0,52			
	Yüksek Lisans ⁴	2	3,53	0,48			
	Doktora ⁵	1	3,48	0,47			
Düşmanlık	Lise ¹	3	3,81	0,64	3,79	0,034	1>2
	Ön Lisans ²	26	3,76	0,59			2>3
	Lisans ³	81	3,68	0,53			
	Yüksek Lisans ⁴	2	3,64	0,45			
	Doktora ⁵	1	3,53	0,42			

Tablo 7'de eğitim durumu değişkeni ile katılımcıların saldırganlık davranışı arasındaki ilişki tek yönlü ANOVA testi aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Bu kapsamda eğitim durumu değişkeni ile saldırganlık davranışı arasındaki ilişkilerin anlamlılık seviyesi aşağıdaki gibidir:

Saldırganlık davranışının fiziksel saldırganlık alt boyutunun anlamlılık düzeyi, lise mezunu katılımcılar ($X=3,80$; $ss=0,61$) ile sırasıyla ön lisans ($\bar{X}=3,71$; $ss=0,58$), lisans ($\bar{X}=3,69$; $ss=0,53$), yüksek lisans ($\bar{X}=3,54$; $ss=0,48$) ve doktora ($\bar{X}=3,43$; $ss=0,46$) mezunu katılımcılara göre daha yüksek olarak bulunmuştur ($p<0,05$).

Saldırganlık davranışının sözel saldırganlık alt boyutunun anlamlılık düzeyi, lise mezunu katılımcılar ($X=3,81$; $ss=0,62$) ile sırasıyla ön lisans ($\bar{X}=3,76$; $ss=0,59$), lisans ($\bar{X}=3,63$; $ss=0,53$), yüksek lisans ($\bar{X}=3,53$; $ss=0,47$) ve doktora ($\bar{X}=3,42$; $ss=0,42$) mezunu katılımcılara göre daha yüksek olarak belirlenmiştir ($p<0,05$).

Saldırganlık davranışının öfke alt boyutunun anlamlılık düzeyi, lise mezunu katılımcılar ($X=3,89$; $ss=0,63$) ile sırasıyla ön lisans ($\bar{X}=3,79$; $ss=0,60$), lisans ($\bar{X}=3,62$; $ss=0,52$), yüksek lisans ($\bar{X}=3,53$; $ss=0,48$) ve doktora ($\bar{X}=3,48$; $ss=0,47$) mezunu katılımcılara göre daha yüksek olarak bulunmuştur ($p<0,05$).

Saldırganlık davranışının düşmanlık alt boyutunun anlamlılık düzeyi, lise mezunu katılımcılar ($X=3,81$; $ss=0,64$) ile sırasıyla ön lisans ($\bar{X}=3,76$; $ss=0,59$), lisans ($\bar{X}=3,68$; $ss=0,53$), yüksek lisans ($\bar{X}=3,64$; $ss=0,45$) ve doktora ($\bar{X}=3,53$; $ss=0,42$) mezunu katılımcılara göre daha yüksek olarak belirlenmiştir ($p<0,05$).

Tablo 8. Medeni Durum Değişkeni ile Saldırganlık Davranışı Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması

		n	\bar{X}	ss	t	p
Fiziksel Saldırganlık	Bekar	108	3,73	0,61	3,69	0,057
	Evli	5	3,45	0,46		
Sözel Saldırganlık	Bekar	108	3,83	0,77	3,77	0,066
	Evli	5	3,55	0,73		
Öfke	Bekar	108	3,82	0,61	2,62	0,056
	Evli	5	3,42	0,55		
Düşmanlık	Bekar	108	3,71	0,84	2,71	0,062
	Evli	5	3,66	0,78		

Tablo 8'te medeni durum değişkeni ile katılımcıların saldırganlık davranışı arasındaki ilişki t-testi aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Bu kapsamda medeni durum değişkeni ile saldırganlık davranışı arasındaki ilişkilerin anlamlılık seviyesi aşağıdaki gibidir:

Saldırganlık davranışının fiziksel saldırganlık alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin bekarlarda ($X=3,73$; $ss=0,61$) evlilere göre ($\bar{X}=3,45$; $ss=0,46$) daha yüksek olduğu görülmektedir ($p>0,05$).

Saldırganlık davranışının sözel saldırganlık alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin bekarlarda ($X=3,83$; $ss=0,77$) evlilere göre ($\bar{X}=3,55$; $ss=0,73$) daha yüksek olduğu görülmektedir ($p>0,05$).

Saldırganlık davranışının öfke alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin bekarlarda ($X=3,82$; $ss=0,61$) evlilere göre ($\bar{X}=3,42$; $ss=0,55$) daha yüksek olduğu görülmektedir ($p>0,05$).

Saldırganlık davranışının düşmanlık alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin bekarlarda ($X=3,71$; $ss=0,84$) evlilere göre ($X=3,66$; $ss=0,78$) daha yüksek olduğu görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 9'te oryantiring branşıyla ilgilenme süresi değişkeni ile katılımcıların saldırganlık davranışı arasındaki ilişki tek yönlü ANOVA testi aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Bu kapsamda oryantiring branşıyla ilgilenme süresi değişkeni ile saldırganlık davranışı arasındaki ilişkilerin anlamlılık seviyesi aşağıdaki gibidir:

Saldırganlık davranışının fiziksel saldırganlık alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin 1-3 yıldır oryantiring branşıyla ilgilenen katılımcılarda ($X=3,80$; $ss=0,69$) sırasıyla 4-6 yıl ($X=3,71$; $ss=0,66$), 7-9 yıl ($X=3,61$; $ss=0,53$) ve 9-12 yıldır ($X=3,54$; $ss=0,51$) oryantiring branşıyla ilgilenen katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Saldırganlık davranışının sözel saldırganlık alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin 1-3 yıldır oryantiring branşıyla

ilgilenen katılımcılarda ($X= 3,80$; $ss= 0,69$) sırasıyla 4-6 yıl ($X= 3,75$; $ss= 0,71$), 7-9 yıl ($X= 3,69$; $ss= 0,54$) ve 9-12 yıldır ($X= 3,53$; $ss= 0,49$) oryantiring branşıyla ilgilenen katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Saldırganlık davranışının öfke alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin 1-3 yıldır oryantiring branşıyla ilgilenen katılımcılarda ($X= 3,81$; $ss= 0,62$) sırasıyla 4-6 yıl ($X= 3,71$; $ss= 0,58$), 7-9 yıl ($X= 3,69$; $ss= 0,53$) ve 9-12 yıldır ($X= 3,57$; $ss= 0,50$) oryantiring branşıyla ilgilenen katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Saldırganlık davranışının düşmanlık alt ölçeğinin anlamlılık düzeyinin 1-3 yıldır oryantiring branşıyla ilgilenen katılımcılarda ($X= 3,80$; $ss= 0,77$) sırasıyla 4-6 yıl ($X= 3,74$; $ss= 0,61$), 7-9 yıl ($X= 3,69$; $ss= 0,59$) ve 9-12 yıldır ($X= 3,53$; $ss= 0,53$) oryantiring branşıyla ilgilenen katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 9. Oryantiring Branşıyla İlgilenme Süresi Değişkeni ile Saldırganlık Davranışı Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması

		n	\bar{X}	ss	t	p	Fark
Fiziksel Saldırganlık	1-3 Yıl ¹	52	3,80	0,69		0,033	
	4-6 Yıl ²	46	3,71	0,63	3,54		1>2
	7-9 Yıl ³	9	3,61	0,53			2>3
	9-12 Yıl ⁴	6	3,54	0,51			3>4
Sözel Saldırganlık	1-3 Yıl ¹	52	3,80	0,69			1>2
	4-6 Yıl ²	46	3,75	0,71	2,35	0,038	2>3
	7-9 Yıl ³	9	3,69	0,54			
	9-12 Yıl ⁴	6	3,53	0,49			
Öfke	1-3 Yıl ¹	52	3,71	0,58			1>2
	4-6 Yıl ²	46	3,81	0,62	2,27	0,032	2>3
	7-9 Yıl ³	9	3,69	0,53			
	9-12 Yıl ⁴	6	3,57	0,50			
Düşmanlık	1-3 Yıl ¹	52	3,80	0,77			1>2
	4-6 Yıl ²	46	3,74	0,61	3,97	0,035	2>3
	7-9 Yıl ³	9	3,69	0,59			
	9-12 Yıl ⁴	6	3,53	0,53			

TARTIŞMA

Araştırma sonuçlarına göre, cinsiyet değişkeni ile saldırganlık davranışı arasında erkeklerin lehine bir ilişki gözlenmektedir. Bu bağlamda, saldırganlık davranışı ölçeğinin fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, öfke ve düşmanlık alt boyutlarında, erkekler ile kadınlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar, literatürdeki çeşitli çalışmalarla tutarlıdır (Campano ve Munakata, 2004; Eroğlu 2009; Gürpınar 2014). Ayrıca, Eroğlu ve ark. (2009) tarafından yapılan bir çalışmada da erkeklerin saldırganlık puanlarının, kadınlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur (Campano &

Munakata, 2004; Kavussanu, 1997; Eroğlu, 2009; Gürpınar, 2014).

Yörük (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da, bu çalışmaya benzer olarak erkeklerde fiziksel saldırganlık puan ortalamasının anlamlı olarak yüksek olduğu; Shen ve Ark, (2017) tarafından yapılan çalışmada ise benzer olarak erkeklerde fiziksel ve sözel saldırganlığın kadınlara göre anlamlılık seviyesinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine Bettencourt ve Miller (1996) tarafından gerçekleştirilen çalışmaya göre, cinsiyet faktörünün saldırganlık üzerinde etkili olduğu, kadınlara göre erkeklerin daha yüksek oranda fiziki saldırganlık tutumu içinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Petrovska et al., 2020; Shen et al., 2017; Bettencourt & Miller, 1996; Yörük, 2020).

Araştırmada edinilen verilere göre yaş değişkeni ile saldırganlık davranışı arasında 18-20 yaş grubu katılımcıların 21-24 yaş grubundaki katılımcılardan; sporculuk yönelimi arasında ise 21-24 yaş grubundaki katılımcıların 18-20 yaş grubundaki katılımcılardan anlamlı bir farklılığa sahip olduğu görülmektedir. Bu kapsamda saldırganlık davranışı ölçeğinin fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, öfke ve düşmanlık alt ölçeklerinde 21-24 yaş aralığındaki bireylerde, 18-20 yaş aralığındaki bireylere göre anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre 18-20 yaş aralığındaki bireylerde fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, öfke ve düşmanlık davranışlarının daha gelişmiş olduğu görülmektedir. Elde edilen bu sonuç, alan yazındaki çeşitli araştırmalarla da uyumludur. Ekrem (2009) yapmış olduğu çalışmada lise öğrencilerinde yaş durumu ile saldırganlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin varlığına rastlamıştır. Erdoğan ve Oto (2004) tarafından yapılan çalışmada da benzer olarak ergenlikte saldırganlık düzeyinin arttığını ifade edilmiştir. Yalçın (2019) tarafından yapılan çalışmada ise ergenlik döneminde saldırganlık düzeyinin arttığı, yetişkinlik döneminde ise saldırganlık düzeyinde bir azalmanın meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır (Yalçın, 2019; Ekremşahin, 2009; Erdoğan & Oto, 2004).

Eğitim seviyesi değişkeni ile saldırganlık davranışı arasındaki ilişkide, eğitim düzeyi düşük katılımcıların eğitim düzeyi yüksek katılımcılardan farklılık gösterdiği görülmektedir. Benzer şekilde, sporculuk yönelimi ile ilgili olarak da eğitim düzeyi yüksek katılımcıların eğitim düzeyi düşük katılımcılardan anlamlı bir şekilde ayrıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, saldırganlık davranışı ölçeğinin fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, öfke ve düşmanlık alt boyutlarında, eğitim düzeyi düşük bireyler ile eğitim düzeyi yüksek bireyler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bakış açısına göre, eğitim düzeyi düşük bireylerde fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, öfke ve düşmanlık davranışlarının daha belirgin olduğu görülmektedir.

Oryantiring branşıyla ilgilenme süresi değişkeni ile saldırganlık davranışı arasındaki ilişkide, oryantiring branşında deneyimi düşük sporcular ile deneyimi yüksek sporcular arasında farklılıklar gözlemlenmektedir. Aynı şekilde, sporculuk yönelimi ile ilgili olarak da oryantiring branşında deneyimi yüksek sporcuların deneyimi düşük sporculardan anlamlı bir şekilde ayrıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, saldırganlık davranışı ölçeğinin fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, öfke ve düşmanlık alt boyutlarında, oryantiring branşında deneyimi düşük

sporcularda deneyimi yüksek sporculara kıyasla anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Bu perspektiften bakıldığında, deneyim süresi düşük sporcularda fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, öfke ve düşmanlık davranışlarının daha belirgin olduğu gözlenmektedir. Öte yandan, Nas'ın (2017) yaptığı çalışmada, profesyonel futbolcuların öfke düzeyleri incelendiğinde sürekli öfke puanlarının genel ortalamanın altında olduğu, öfke ifade tarzı alt boyutlarından öfke içe vurma ve öfke dışı vurma alt boyut puanlarının genel ortalamadan daha düşük olduğu; öfke kontrol alt boyut puanının ise genel ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür. Ayrıca, genel saldırganlık ve atılgan saldırganlık puanlarının ortalamanın altında olduğu, edilgen ve yıkıcı saldırganlık puanlarının ise ortalamanın üstünde olduğu belirlenmiştir (Nas & Çolakoğlu, 2017).

Sonuç: Bu çalışmada elit oryantiring sporcularının saldırganlık tutumları ve sportmenlik davranış düzeyleri arasındaki ilişki, beş sosyo-demografik değişken kapsamında incelenmiştir. Bu kapsamda cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum ve oryantiring branşıyla ilgilenme süresi değişkenleri ile elit oryantiring sporcularının saldırganlık tutumları davranış düzeyleri analiz edilmiştir.

Araştırma kapsamında değerlendirilen ilk değişken cinsiyet değişkenidir. Cinsiyet değişkeni ile saldırganlık davranışı arasında erkeklerin, kadınlara göre daha saldırgan tutumlar sergilediği görülmektedir. Bu kapsamda erkeklerin saldırgan tutumlarda bulunduğu, kadınların ise erkeklere göre daha az saldırgan tutumlarda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında değerlendirilen ikinci değişken ise yaş değişkeni olmuştur. Yaş değişkeni ile saldırganlık davranışı arasında 18-20 yaş grubundaki katılımcıların, 21-24 yaş grubundaki katılımcılara göre daha fazla saldırganlık davranışı sergilediği; başka bir deyişle daha genç bireylerin yaşı daha ileride olan bireylere göre daha çok saldırganlık davranışında bulunduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında değerlendirilen üçüncü değişken eğitim durumu değişkeni olmuştur. Eğitim durumu değişkeni ile saldırganlık davranışı arasında lise mezunu katılımcıların, sırasıyla ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora mezunu katılımcılara göre daha fazla saldırganlık davranışı sergilediği; diğer bir deyişle eğitim seviyesi arttıkça saldırganlık davranışının ise azaldığı görülmektedir.

Araştırma kapsamında değerlendirilen dördüncü değişken ise medeni durum değişkeni olmuştur. Araştırma sonucuna göre hem saldırganlık davranışı, hem de sportmenlik yönelimi ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Son olarak araştırma kapsamında değerlendirilen değişken ise oryantiring branşıyla ilgilenme süresi değişkeni olmuştur. Oryantiring branşıyla ilgilenme süresi değişkeni ile saldırganlık davranışı arasında 1-3 yıldır oryantiring sporuyla uğraşan bireylerin, sırasıyla 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 9-12 yıldır oryantiring sporuyla uğraşan bireylere göre daha fazla saldırganlık sergilediği; başka bir ifadeyle oryantiring branşında deneyim arttıkça saldırganlık davranışının da azaldığı görülmektedir.

Sonuç olarak; sosyodemografik değişkenler ile saldırganlık tutumları davranış düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkeni bakımından saldırganlık tutumunda erkeklerin kadınlardan,

sportmenlik davranışında ise kadınların erkeklerden anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Yaş değişkeni bakımından değerlendirildiğinde saldırganlık tutumunun gençlerde yaşı daha ileride olan bireylere göre daha yüksek olduğu; sportmenlik davranışında ise yaşı daha ileride olan bireylerde gençlere göre daha yüksek bir anlamlılık sergilediği görülmektedir. Eğitim durumu açısından saldırganlık tutumunun düşük eğitim düzeyine sahip bireylerde daha yüksek olduğu görülürken; sportmenlik davranışında ise eğitim seviyesi yüksek bireylerde daha yüksek olduğu görülmektedir. Medeni durum değişkeni bakımından herhangi bir anlamlı ilişkinin varlığına rastlanılmamıştır. Oryantiring branşıyla ilgilenme süresi değişkeni ile saldırganlık tutumu arasında deneyimi düşük bireylerde saldırganlık düzeyinin yüksek olduğu; sportmenlik davranışı düzeyi arasında ise spor deneyimi yüksek bireylerde sportmenlik tutumunun daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak elit oryantiring sporcularının saldırganlık tutumları ve sportmenlik davranış düzeyleri arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Kaynaklar

- Adie, J. W., & Jowett, S. (2010). Meta-perceptions of the coach-athlete relationship, achievement goals, and intrinsic motivation among sport participants. *Journal of Applied Social Psychology*, 40(11), 2750-2773.
- Celestino, T., Leitão, J., Sarmiento, H., Marques, A., & Pereira, A. (2015). The Road to excellence in Orienteering: an analysis of elite athletes' life stories. *Journal of Physical Education and Sport*, 15(2), 178.
- Dudnyk, O. K., Korobeinikov, H. V., & Iahello, V. (2009). Psychophysiological states in humans with different levels of adaptation to muscular activity. *Fiziologichnyi Zhurnal (Kiev, Ukraine)*, 55(2), 66-71.
- Eccles, D. W., & Arsal, G. (2015). How do they make it look so easy? The expert orienteer's cognitive advantage. *Journal of Sports Sciences*, 33(6), 609-615.
- Ekremşahin F.(2009). Aggression Level Of High School Students Who Have Different Psychological Needs. *Journal*.4(32):64-74.
- Erdoğan, M. Y., & Oto, R. (2004). sokakta çalışan ve çalışmayan çocukların atılganlık ve saldırganlık davranışları açısından karşılaştırılmaları.
- Eroğlu, S. E. (2009). Saldırganlık Davranışının Boyutları ve İlişkili Olduğu Faktörler: Lise ve Üniversite Öğrencileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 205-221.
- Gürpınar, B. (2014). Adaptation of the attitudes to moral decision-making in youth sport questionnaire into Turkish culture: A validity and reliability study in a Turkish sample. *Education & Science/Eğitim ve Bilim*, 39(176).
- Hébert-Losier, K., Jensen, K., Mourot, L., & Holmberg, H. C. (2014). The influence of surface on the running velocities of elite and amateur orienteer

- athletes. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 24(6), e448-455.
- Iermakov, S., Podrigalo, L., Romanenko, V., Tropin, Y., Boychenko, N., Rovnaya, O., & Kamaev, O. (2016). Psycho-physiological features of sportsmen in impact and throwing martial arts. *Journal of physical education and sport*, 16(2), 433.
- Kamphuis, J. H., Ruyling, S. B., & Reijntjes, A. H. (2007). Testing the emotion regulation hypothesis among self-injuring females: Evidence for differences across mood states. *The Journal of nervous and mental disease*, 195(11), 912-918.
- Kavussanu, M. (1997). *Moral functioning in sport: An achievement goal perspective*. University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Kolumbet, A. N., Dudorova, L. Y., Babina, N. A., Natroshvili, S. G., & Chernovsky, S. M. (2018). Biomechanical justification of the choice of optimum mode for passing the individual pursuit race. *Physical education of students*, 22(2), 70-76.
- Korobeynikov, G., Potop, V., Ion, M., Korobeynikova, L., Borisova, O., Tishchenko, V., ... & Smoliar, I. (2019). Psychophysiological state of female handball players with different game roles.
- Kozina, E., Sadasivan, S., Jiao, Y., Dou, Y., Ma, Z., Tan, H., ... & Smeyne, R. J. (2018). Mutant LRRK2 mediates peripheral and central immune responses leading to neurodegeneration in vivo. *Brain*, 141(6), 1753-1769.
- Mărășescu, M. R. (2014). Aggressive behavior of elite athletes. *Contemporary Readings in Law and Social Justice*, 6(1), 98-103.
- Moseichuk, Y., Vaskan, I., Kljus, O., Moroz, O., Balatska, L., Blagii, O., & Yarmak, O. (2018). The relationship between cognitive functions and indicators of physical condition in men aged 21-25 years of age.
- Nas, K., & Çolakoğlu, T. (2017). futbolcularin saldirganlik düzeyleri ile öfke tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 10(53).
- Pereira, S. M. P., Li, L., & Power, C. (2018). Lifetime risk factors for leisure-time physical inactivity in mid-adulthood. *Preventive medicine reports*, 11, 23-30.
- Petrovska, T., Sova, V., Khmel'nitska, I., Borysova, O., Imas, Y., Malinovskyi, A., & Tereschenko, L. (2020). Research of football coach's professionally important qualities in football player's perception. *Journal of Physical Education and Sport*, 20, 435-440.
- Robazza, C., Izzicupo, P., D'Amico, M. A., Ghinassi, B., Crippa, M. C., Di Cecco, V., ... & Di Baldassarre, A. (2018). Psychophysiological responses of junior orienteers under competitive pressure. *PloS one*, 13(4), e0196273.
- Shen, X., Finn, E. S., Scheinost, D., Rosenberg, M. D., Chun, M. M., Papademetris, X., & Constable, R. T. (2017). Using connectome-based predictive modeling to predict individual behavior from brain connectivity. *nature protocols*, 12(3), 506-518.
- World Health Organization. (2010). *World health statistics 2010*. World Health Organization.
- Yalçın S.(2019). Genç yetişkin spor insanlarının saldirganlik düzeylerinin algılanan sosyal destek ve öznel iyi oluş açısından incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Yörük S.(2020). The Relationship Between Affecting The Anger And Aggression Which Emotion And Thoughts İn University Students. *Journal Of Academic Research İn Nursing*.

EXTENDED ABSTRACT

Research Aim: Aggression in sports is a complex psychological phenomenon that has captured the attention of researchers and practitioners alike. The competitive nature of sports often brings out a range of emotions and behaviors, including aggression, which can have both positive and negative consequences. In this study, we delve into the realm of elite orienteering athletes to uncover the factors that may influence their aggressive tendencies. By examining the interplay between sociodemographic and experience-related variables, we aim to contribute to a deeper understanding of aggression in this unique sporting context.

Research Problem: The primary aim of this research is to examine the levels of aggressive tendencies among elite orienteering athletes and to investigate how sociodemographic and experience-related factors may contribute to these tendencies. The specific research objectives include:

- To assess the levels of aggressive tendencies among elite orienteering athletes.
- To analyze the relationship between sociodemographic variables (gender, age, educational background, marital status) and aggressive tendencies.
- To explore potential associations between experience-related factors (age and educational background) and aggressive tendencies.

Literature Review: The study of aggression in sports is complex, with factors ranging from individual personality traits to situational pressures influencing behavior. The Buss and Perry (1992) aggression assessment tool has been widely used to measure aggressive tendencies, providing insights into various populations including athletes. However, research on aggression specific to orienteering athletes and the influences on their aggressive tendencies is limited. This study seeks to bridge this gap by focusing on elite orienteering athletes and the factors that may contribute to their aggressive behaviors.

Methods: A total of 113 elite orienteering athletes from Ankara participated in this study. To measure aggressive tendencies, the researchers administered the Buss and Perry

aggression assessment tool, which comprised a 29-item questionnaire utilizing a 5-point Likert scale. Prior to analysis, the normality of the data was confirmed using Skewness and Kurtosis tests, ensuring that parametric tests were appropriate. The collected data were then subjected to various statistical analyses, including independent t-tests and One-Way ANOVA tests, to explore potential differences in aggression tendencies based on sociodemographic and experience-related factors.

The reliability of the data was established through a Cronbach Alpha value of .822, indicating consistent and dependable measurements.

Results: The results of this study revealed noteworthy insights into the relationship between sociodemographic and experience-related factors and aggressive tendencies among elite orienteering athletes. Males displayed significantly higher levels of aggression compared to females. Additionally, younger athletes exhibited greater aggression levels, with age and limited educational backgrounds being identified as contributing factors.

Interestingly, no significant correlation was found between marital status and aggression tendencies. Moreover, the pattern of younger individuals exhibiting higher aggression tendencies persisted when considering experience-related

factors. Participants with limited educational backgrounds demonstrated increased tendencies towards aggression.

Conclusion This research sheds light on the intricate nature of aggressive tendencies within the realm of elite orienteering athletes. The findings underscore the significance of sociodemographic variables, particularly gender and age, in shaping aggression tendencies. Additionally, the study highlights the potential impact of limited educational backgrounds on these tendencies.

The implications of this research extend to the field of sports psychology, where tailored interventions can be developed to address aggression-related challenges among elite orienteering athletes. A deeper understanding of the psychological mechanisms underlying aggressive tendencies in sports can facilitate the creation of strategies that foster a positive and supportive competitive environment.

Future research could delve deeper into the underlying psychological processes that drive aggression among athletes, taking into consideration not only the sociodemographic and experience-related factors but also the situational dynamics of the sport. Overall, this study contributes to the broader discourse on aggression in sports, providing valuable insights for both researchers and practitioners striving to enhance athlete well-being and performance.